

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono guraltem.

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 10 (58).

Львів, 15-го травня 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени Українського Церковного хору парохії Нової Веси й Лосього в Новосандеччині з Впр. о. Іваном Тиллявським, зправа сидить адв. Кебуз з Нового Санча, зліва громадянин Лев Кобаній, посередині богослов І. Гамбаль.

Шість мільонів невільників.

Німецький професор др. Грейфе описав в книжечці п. з. „Примусові роботи в ССР.“ недолю робітників, затрунених при примусових роботах у большевицькій країні. Книжка ілюстрована 26 правдивими світлинами та документами, які вказують, як похилені та смертельно втомлені робітники ледви повзають при тяжких роботах. Один з бувших в'язнів у ССР. оповідає: „так, 18 годин тривала наша праця, 18 годин на ногах в ледоватій воді, що доходила до пояса. В такий спосіб ладували ми

каміння. Мусіли працювати й вночі. Струя була так сильна, що ледви могли ми вдержатися на ногах.“

Ще страшніша від долі мушчин доля жінок, що своїми слабими руками мусять виконувати ту саму роботу, що й мушчини. Так працюють люди в ССР. при будові каналу при Білому Морю та всі під кермою жидів-доглядачів. Чисте пекло — гірше від турецької неволі. Німецькі бюро обчислюють, що щонайменше 6 мільонів працює тепер на примусових роботах в ССР.

З сотиків зростають мільони, тому навіть найдрібніші ощадности складайте від молодих літ тільки

в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ГОРИТЬ ГОСПОДАРСЬКЕ ДОБРО.

В прикордонному селі Радоцина, в Горличчині, вибухнув грізний пожар у хаті Теодора Ганчівського. Сильний вітер поширив вогонь на сусідні господарські забудовання так, що шкоди спричинені пожежою доходять до кількох тисяч злотих.

НОВІ ЖЕРТВИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

В селі Чорному Потоці, пов. Надвірна, Василь Тимінський, орючи в полі, зачепив плугом об гранату з часів світової війни. Граната вибухла, вбиваючи селянина на місці. Крім того ранила його сина Степана дуже тяжко. В Горішнім Майдані тогож повіту вибухла також граната й поранила двох хлопців, що знайшли її в полі.

Хоч це не діялося на Лемківщині, одначе подаємо всім до відома як пересторогу, щоб не брати в руки найдених куль або гранат та пильнувати дітей, щоб не бавилися найденими стрільними з часів світової війни.

ОПОВІСТКА.

До відома рідні Костя Кобанього з Кривої коло Гладішова, що служив при УСС. та помер на Великій Україні, подаємо, що у Львові живе Вп. п. проф. В. Тарновецький, який був тоді на Україні та бачив як помер УСС. Кость Кобаній. За ближчими відомостями писати: Вп. проф. В. Тарновецький, Львів, ул. Унії Любельської ч. 11.

На передплату для незаможних Лемків зложили: Впр. о. Мітрат Олекса Базюк — 3 зл., часопис буде доставати: Андрій Капітула з Великої Святкової к. Жмигорода,

Др. Маркіян Дзерович.

На новий шлях.

В першо-травневому числі „Нашого Лемка“ подано до прилюдного відома, що видавництво „Наш Лемко“ перейшло з рук приватного підприємства „Українська Преса“ в руки Громадської Колегії, яка перебрала цей орган з рук дотеперішнього заслуженого основника і видавця п. І. Тиктора.

Дотеперішній напрям праці виявлявся в „Нашому Лемку“ під формою виховних, культурно-освітніх та загально національних статей та у формі обильної переписки з розлогого терену цілої Лемківщини.

Громадянська Колегія буде продовжати цей правильний шлях дотеперішньої праці і намагатиметься з незвичайною ясністю вказати кожному українському серцю цього нашого найтвердшого брата, та одночасно Лемкам вияснити їх дійсне становище до пня і материка свого великого народу. Зокрема Колегія пам'ятатиме про це, що нещасливу й економічно бідну Лемківську землю переорала велика боротьба світоглядів і релігійних ріжниць. Кожний Лемко, що читатиме свою рідну газетку, зрозуміє, звідки пливе любов цілої нації до нього, та чому кожний Лемко любити повинен все, що його власне, що йому рідне, чим величатись повинен спільно з нами всіми та які науки витягнути може разом з нами з пережитої минувшини.

Хто знає красу Лемківської землі, хто знає ці багатства, що

ними Бог наділив ті незрівняні в красі гори, хто пізнав доброту й високу ідейність наших Лемків, цей з тим більшим жалем думає про невияснені національні та релігійні відношення на цій землі. Однак серед великих труднощів пробуджується нове покоління мейканців лемківських гір, що з цілою ясністю відчуває себе одною кров'ю й одним серцем з матірним плем талановитого українського народу. Щораз частіше доходять до нас голоси, що Лемко прозрів велике лихо, яке скоїла релігійна боротьба, та що багато талановитих і розумних Лемків відвертається від цієї распри, що стала пригождою почвою для безбожницьких агітаторів, які бажать на комуністичний зразок видерти з Лемківських сердець правдиву Христову віру.

Громадянський Комітет пізнав основно потреби душі наших Лемків та порішив прийти в поміч усім жаждушим правди, що її шукатимуть у кожній області релігійного, національного, просвітнього, освітнього, економічного та суспільного життя.

Громадянська Колегія не забуде про наших Братів емігрантів у Злучених Державах Півн. Америки та Канаді, які постійно лнуть серцем до строго краю під родинну стріху щоб натішитися здобутками про все що рідне своє, українське.

„Наш Лемко“ стане для всіх сердечним другом, він дасть пора-

ду, він навчить, він потішить та заспокоїть цікавість, біль і тугу.

Новий видавець п. Ред. Михайло Таранько наглядатиме в імені Колегії над якнайбільшим розвитком цього одинокого національного видавництва Лемківщини, а редактор Юліян Тарнович, лемківський уродженець, зробить все, щоб змілим підходом і теплом свого слова та знанням усіх лемківських болячок наблизитися якнайкраще до своїх Земляків.

Я особисто, що знаю Лемківську землю, бажаю новому Видавництву — з помічю Всевишнього досягнути найбільший розвиток „Нашого Лемка“ та усім сучасним і майбутнім читачам винести якнайбільше життєвих наук, що поставлять населення Лемківщини в ряди глибоко віруючих і до свого народу найбільше привязаних громадян.

ОБМЕЖЕННЯ.

Контроля грошового обороту з заграницею. Президент Польщі декретом з 27. звітня ц. р. впровадив державну контролю господарки заграничними грошми і золотом та контролю грошових оборотів з заграницею. Посилати гроші за границю, тобто плати золотом вільно лише за дозволом Банку Польського. Поручені листи загралицю можна посилати лише отворені

Всі письма, гроші на передплату, замовлення на книжки, списки нових адрес слати на адресу: „Наш Лемко“, Львів, ул. Зімовича 3. І. п.

Юліян Тарнович.

Шиловило.

(Лемківським говором).

Лешко гадку загадав.

— Ні, онцко му на суміню приверглося, чом тівки роки нинач збанував. Така сибелійка марнота, што ся никус не плягуват. Сами стерніськи плінки — ани на юшку неясучой.

— Кой зас борше ник г силі не вознав, кет на ксенжім таки мякусі дульки, веле реку — чом би на газдовім не прихопилася гарда дєревина?

— Такий си садок заведу, што зо сьвіта пчолі за медою юшком злічатися будут. Лем кус, бале никус — ніт нежаль мі, ни мя не по-

трясує — як г співанці — хто мя не виховав, тот мі розкажує...

Гнюс Лешко до сін обіушній цебер, прионачав крутило камін брусатий и оба з безумом Васьком поточували лезо-топір. Лешка ся нута яла, парібоцка ищи: Йшло дзєвча, ишло през глибоку воду, Глав йому віночок яж до самого споду. Сігай дзєвча, сігай правов ручков яж до дна, а чі го достанеш, кет го будеш годна. Дзєвча, дзєвча біла ружа, Не будеш ти мало мужа. Два лебеді на тій воді дное й ноче, Ой, небанувати веце — дівча душа сесе чує...

Пак зас, кусцьок погодивше лем павьдзіря сипалося з дудлавих овергрушок — пліндравок. З таким загятістьом Лесико ряд заводив по саді. Пітретя сяги дров виклав з шитких плінок.

На сесе місце погнурав і гарді пообсаджував зас сами щєпки як молоко з кукевком.

Так Лешко лінського року пєрекарваньчив ниєдну суюту, бо до раз му Фінка цюкала:

— Ани на юшку г великім пєсьці не буде на обід до бандур.

— Смотже, сила єм губів на знешав з возгричок і шиліяких голубінок з пасік, а она заєдно як со мар крямкат — пажєра! ни хрищянка охрещєна.

Бале — реку — капку дочкати — гнес цисарска загорода, сад Лєсиків як малюванка. Сами таки дулі — злоти як за вікнами на попівстві. Лєсик газда на цілу гамбу. А гсьой брез тоту Луцикову Євку, бо ся сьмяла з Лєсика, чом до міста г доновинки запіряд біжат. Така фалєчна як шиловило.

Як Москва поневолювала Україну.

(Продовження).

Дуже цінне й цікаве оповідання про Росію повинен кожний наш читач замовити собі в Адміністрації „Наш Лемко“, Львів, ул. Зіморівича 3 п. в. „Хто й як панував над московським народом“ переклад Миколи Залізняка. (Ціна за один примірник 80 гр., з пересилкою 90 грошів).

На тій, самій раді на ріці Увені, на якій Виговський зложив булаву, вибрано гетьманом вдруге Юрася Хмельниченка. Але хороватий, слабкої волі й нерішучої, хиткої вдачі Юрась у нічому не був подібний до свого великого Батька. Його недовге гетьманування принесло Україні багато шкоди.

Українська політика зновже звернулася в сторону Москви. Український уряд мусів ріднитися на переговори, бо московські війська, що стояли на Лівобережжі могли легко перейти Дніпро та загрозити гетьманській столиці, а Україна безсилена довгою домашньою війною, не в силі була би ставити опору. В Московщину вислано послів, що приймаючи в засаді безневий договір, мали домагатися в ньому зміни того, що для України виказалось некорисним. Та Москва пустилася на хитрощі. Воевода Трубецький домагався зустрічі зі самим гетьманом. Юрась Хмельничко довго вагався, та врешті рішився й поїхав до Переяслава на переговори. Та тут стався нечуванний досі в дипломатичних взаємих факт. Московський воевода арештував гетьмана й старшину, та підбуривши проти них нетямущих лівобережних полковників і черні, змусив підписати дуже некорисний для України договір. Цей новий, прийнятий під московськими штиками договір у Переяславі 27. жовтня 1659. р., хоч в основі спирався на переяславських статтях Богдана Хмельницького, був фактично початком кінця української самостійності. Договір давав москалям право тримати військову залозу не лиш у Києві, але й у Переяславі. Гетьман мав обов'язок скласти цареві поклін у Москві, не вільно було йому вести дипломатичних зносин з іншими державами; Київський митрополит мав признавати зверхність московського патріарха. Гетьманові не вільно було підняти ніякого походу без дозволу царя, та мусів йти з військом на царський приказ куди йому скажуть.

Хоч договір дуже окроював автономію України та в корені підривав українську самостійність, Москва далека була від того, щоб його пошанувати. Вона поводитися на Україні, як в підбитім краю. Московські салдати грабували населення, допускалися розбоїв, насильства. Московський уряд відносився з повною ігноранцією та явним легковаженням до української влади. В Москві приймали без порозуміння з гетьманом, посольства від різних старшин, від міст, від духовенства та від окремих осіб; роз-

давали публичні маєтності, звільняли від податків і тягарів не питаючись згоди гетьмана. Про його особу московські воеводи публично висловлювалися з найвищою погордою й ніяких його бажань не сповняли.

Московське засилля кинуло Хмельниченка зновже в обійми Польщі. Проти такої політики виступило Лівобережжя, що стояло за Москвою. Втретє прийшло на Українці до братовбійчої домашньої війни між лівобічними та правобічними полками при співучасті поляків, татар та москалів. Україна переживала найсумнішу добу своєї історії, що її історики назвали йменням Руїни. Далі буде.

Несамовите відкриття.

Вже четвертий рік видає в Кракові якийсь проф. Ступніцькі газетку для „греко-католиків поляків“ (відповідальний редактор: Міхал Паславські). Давніше ця газетка називалася „Греко-католик“. З новим роком перехрещено її на „Греко-поляк“.

І ось в цьому „Греко-поляку“ стрічаємо деякі капітальні „відкриття“ і ще капітальніші домагання.

Познайомимо з цим крамом наших читачів, бо крам цей веселий! В статті „Греко-поляки жадають рівноправности“ читаємо:

„Останній спис населення з 1931. р. виказав пів мільона поляків грецького обряду. Це число не відає справжнього стану під національним оглядом у Східній Мало-польщі. До цього числа треба додати около пів мільона „билаків“, тобто „русинів“ з центральної Мало-польщі над Сяном і в західній Мало-польщі, що говорять по польськи або напівпольськи з польським „бил“, а окреслили себе за „русинів“ тільки на основі свого віросповідання. Отже „русин“ це окреслення релігійне, а не національне.

Бо, не дивлячись на нагальну агітацію і намови священників, населення не подало себе за українців, чим наглядно підкреслило свою польську національність.

„Греко-поляк“ чорне на білому „доказує“, що лемки це чистокровні поляки. Він пише:

„Лемки це якесь старе польське плем'я, бо: 1) мають дуже зближену до польщини говірку, змішану з церковними словами і трохи змінену церквою в той спосіб, що нема носівок (зуб, рука — замість зомб, ренка).

Ця носівка осталася тільки в старинній назві „Ленко“, згідно „Лемко“. Крім цих дрібних різниць нема ніяких інших, бо р замість рж не входить тут в рахубу, бо ніде хлопів навіть чисто польські не вимовляють рж, як інтелігенція. 2) Лемківська говірка має чисто польський наголос. Ця обставина безапеляційно й зовсім віродостойно свідчить, що лемки не є і ніколи не були ніякими українцями.“ — Як бачимо, багато маємо опікунів, та ми тримаймося того, що старі люди кажуть: все знай, але свій розум тримай!

Поручаємо повісти для читалень передовсім на Лемківщині, виховного і патріотичного змісту

І В А Н А Ф И Л И П Ч А К А :

1) Княгиня Романова іст. повість з XIII. в.	ціна 2-00
2) За Сян історична повість з X. в.	„ 1-50
3) Будівничий Держави повість з XII. в.	„ 1-65
4) Іванко Берладник повість з XII. в.	„ 1-50
5) Дмитро Дедько повість з XIV. в.	„ 0-95
акція в тих повістях відбувається переважно на Лемківщині.	
6) Сила Волі, перша укр. повість з купецького життя	„ 3-00
7) За вчительським хлібом	„ 2-50
8) Кульчицький — Герой Відня істор. повість з XVII. в.	3-00

Набути можна в книгарні „Освіта“ в Самборі, і у всіх книгарнях у Львові та в краю, або у автора в Самборі, також в Адм. „Нашого Лемка“.

КУПАЛЬНІ ПІСНІ В ЛЕМКІВ-СЬКІЙ СТОРОНІ.

На розтоці, на потоці
 Два голуби воду пили,
 Пили, пили, сколотили
 І взялися полетіли.
 Сіли собі на явора
 І зачали гуторити
 Кого маме граз злучити
 Єст там з Демжа красний Митро
 А з Зозулі красна Гайниця;
 Треба же їх граз злучити
 Й на Бога поручити!
 Як на Бога, так на людий,
 Най ся люблять як голуби.

(Співають на собітці в селі Тарнавка в Риманівщині).

На вигоні, на припоні —
 Попасає Митро коні.
 Вийди, вийди Гайницю моя,
 Дарую ти свого коня.
 Недалеко річка, річки,
 Пішов Митро на чернички —
 Недовго ся там забавив
 Свою Ганю там оставив.

В часі співу палають вогні, найрадіше на роздоріжжю, перескакують через вогні; хто висше стрибне, той краший буде мати рік. Дівчата держаться осторонь по одній стороні вогню-собітки, молоді парубки передражняють ся з ними, кидаючи в їх сторону горючий яловець.

На собітку спекли здохлу кітку,
 Нім ся злонці позбігали.
 Дівки кітку розторгали. і т. п.

Віля півночі розходяться до своїх хат. Рано другого дня переганяють через згарнща корови, вівці та вірять, що це помішне для тварин.

НОВИНКИ.

Панщина. В Большевії видали постанову, що все населення, мушцини від 18—45, жінки від 18—40 років життя обов'язані 6 днів на рік працювати безплатно при будові й направи доміг Незамужні та нежонаті будуть працювати 12 днів на рік. Ось большев. рай.

Ще раз про денатур. Пишуть нам, що в Яворівщині й Городеччині суди гостро карають за пиття денатурованого спирту. Державні чинники, скоро лише довідаються, що в якомусь селі шинсують денатуром шпиритайкою, переводять там ревізію та винних за піянство, або продажу денатуру строго карають. Дехто гадав би, що таке саме діється на Лемківщині. Егеж! Підіть до Жмигороду, Дуклі, Риманова або таки до Сянока, там стрінете як „газда“ на ринку, публично „скажони“ денатурат попиває та „честує“ малих дітей. Або

з нагоди ріжних „кермашів“, весіль, хрестин, поминок випиває село — і то без огляду на обряд! — деколи поверх 100 літрів цієї отруї, та ще дуже часто в мешканнях побіч ріжних сторожівок і цього ніхто не хоче бачити.

Певно, що ніхто не бажає, щоб Богу духа винне населення карати арештами, бо в багатьох випадках може дехто і не знає, які шкоди спричинює денатурат на здоровлю людини; тому несвідомих треба навчити та курсами повести протиалькогольну працю, — найкраще засновувати протиалькогольні та протинікотинні Кружки „Відродження“, а цих, що довозять до села та перепродують це ганебне пійло строго карати і заборонити продажу денатуру там, де ніхто не вживає спиртових машинок до палення.

Нещасний „абісинець“. Двох селян з Пресовець, коло Зборова знайшли коло козацької могили під Зборовом ручну гранату, яка в руках одного з них почала підозріло шипіти. Той, що її підняв, півжартом крикнув: „Тікай, бо я йду до Абісинії.“ Наступив вибух і розірвало „абісинець“ на кусні, а другий, що втік був трохи на бік, вийшов з нещастя цілий.

Лемківський Зїзд відбудеться небаром у Філядельфії, що обговорюватиме справи Лемківщини, та виробить статут Організації Оборони Лемківщини.

Історичні мапи України найшов др. С. Демидчук в одній ньюорської антикварні, які походять з 17. століття та мають велике наукове значіння. Др. С. Демидчук є співредактором української „Свободи“, що виходить в Джерзи Сіті.

З нагоди 75-ліття смерти Тараса Шевченка низка англійських часописів помістила життєпис поета з його портретом. Як бачимо, то Англійці теж цінять нашого Генія Тараса.

„Дяківський Прапор“. Під таким заголовком начала Краєва Організація гр. кат. Дяків видавати часопис, присвячений дяківським справам. Річна передплата 8 зл., адреса: „Дяківський Прапор“, Коломия, ул. Холоневських 38.

Роковини С. Петлюри в Берліні В 10-ті роковини трагічної смерти забитого фукою большевицько-жидівського агента Головного Отама на Петлюри влаштовує українське громадянство в Німеччині за ініціативою другої по кількості української організації УНО та за підтримкою Української Громади в

Німеччині, як також і поодиноких осіб, що з тих чи інших причин стоять поза тими організаціями, врочисте Свято з панахидою та Святочною Академією.

СЯНІЦЬКА ХРОНІКА.

Кацапська провокація в Сянічку. На цвинтарі в Сянічку є похований хорунжий УСС. Ярослав Мекелита. Перед кількома роками обетонувано його гріб та поставлено пам'ятник. На пам'ятнику є вміщена світлина хорунжого. Рік-річно на Великдень відправляється на могилі панахида, а свідомі селяни прикрашують могилу квітами. Цього року з 12. на 13. квітня — кацапи знищили емальйовану світлину хорунжого, щоб хоч у цей спосіб продемонструвати свою живучість та „культурність“.

Новий інспектор. Як зачуваємо, шкільна влада перенесла до Березжан зі Сянока шкільного інспектора Шемельовського. Інсп. Шемельовські має сповняти там чинности підінспектора. На його місце прийшов новий інспектор п. Лень.

Нові Кружки „Рідної Школи“. Місцеве староство дало дозвіл на оснування Кружків „Рідної Школи“ в Туряньску та Прусіку. У цих селах нема ніякого культ.-освітнього товариства. Завдання, яке беруть на себе новоосновані Кружки є дуже велике, тому слід побажати їм успіхів у культ.-освітній праці над піднесенням своїх сил та освободженням їх з царства темноти.

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ у Збоїськах. По деякій перерві в освітній праці, відбулися вкінці Згальні Збори Кружка „Рідної Школи“ у Збоїськах, дня 7. квітня 1936. — Головою вибрано Івана Венгриняка. Старшина ново-вибраного Кружка повинна собі здати ясно справу зі свого завдання, що лише невтомною працею можна причинитися до культурного піднесення свого села. Час відпочинку минув уже — тепер без зневіри всі до праці!

Десять днів під землею. В копальні золота в Америці засипала земля трьох людей. 300 робітників днем і ніччю працювали над усуненням звалищ, щоб урятувати засипаних робітників. По восьми днях важкої праці вдалося полудити з засипаними. Двох з них ще жило, хоч голод їх цілком обезсилив. Інженери пробрили сверлами діру й крізь металеві рури доставили засипаним теплу страву. Таким чином удалося їх врятувати від жахливої голодової смерті.

Українська греко-кат. церква в Брантфорд — Канада.
(Світлинку прислав Ст. Палиця родом з Одрехової).

Закінчення трикотарських курсів. Трикотарські курси, які провадив кружок „Рідної Школи“ в Сяноці, а це в Боську своїм заходом та в Морохові під своїм проводом уже закінчено. Курс у Боську тривав від 3. лютого до 28. березня ц. р. Учасниць курсу було 36 осіб (з молоді та кілька старших жінок). Провідниця курсу п. Теофіля Малик абс. семінарії, вложила чимало праці, виучуючи курсанток робити рукавиці, панчохи, светери, тощо. При цьому клала велику вагу на послух, товариське поведіння та чистоту.

На закінчення курсу його учасниці виставили комедію Тобілевича п. н. „Розумний і Дурень“. Добра гра аматорів вказувала на те, що сцена не є їм чужа. Вони пригадували собі часи, коли кілька літ тому аматорський гурток у Боську під проводом о. М. Головача їздив з виставами не лише по доколичних селах, але також до Сянока й Перемишля.

Трикотарський курс у **Морохові** тривав від 23. лютого до 5. квітня ц. р. Уладив цей курс місцевий кружок „Р. Ш.“ під організаційним проводом Пов. Кр. „Р. Ш.“ в Сяноці. Курс провадила п. Марія Борисівна, абс. сем. Докладали всіх старань, щоб курс випав якнайкраще. На курс вписалося 42 особи, а це: з Морохова, з Мокрого, з Завадки морохівської та 2-ох хлопців з Трепчі. Хлопців на курсі було 11, а дівчат 31. Надсподівано рання весна та роботи в полі не дозволили всім курсантам покінчити курс. Всежтаки 33 учасники (-ці) покінчили його успішно. Роботи, які при-

несли вони на закінчення курсу, — вкзували наглядно, чого курсантки й курсанти навчилися, та скільки праці вложила провідниця курсу. Крім навчання на курсі провідниця помагала також при уладженні шевченківського концерту та 2-ох вистав, а це в Полонній та Височанах, а вкінці підготувала виставу драми Суходольського п. н. „Хмара“, яку члени кружка відіграли на закінченні курсу. Добра гра аматорів залишила гарне вражіння в гостей, які виповнили салю по береги.

Стережіться обманців. До села Лодини, сяніцького повіту, прийшов якийсь панок, що вербував людей до Франції. Але тут ніхто не дав намовити себе на панський хліб. Одначе в Глуднім господар Микола С., що дуже боїться просвіти, а молоко своє носить до чужої молочарні, повірив облесним словам пройдисвіта, продав корову та дав своїй дочці 170 зл. на дорозі до Франції. Панок казав себе ще відвести вечером до Темешова к. Березова. В лісі обрабував дівчину і щезнув, а батько тепер бідкає, що так легко дав себе оманути. Та ще його в Мриголоді висміяли, мовляв — чому не впишеться до читальні „Просвіта“, щоб освідомив себе та читав часописи, як берегти себе та своє майно перед ріжними пройдисвітами.

10-ЛІТТЯ ПРАЦІ КООПЕРАТИВИ В БОСЬКУ, КОЛО СЯНОКА.

День 29. березня ц. р. в історії села Босько, пов. Сянік, буде записаний золотими черенками не так на папері, як радше в серцях його мешканців, а то з тої причини, що в той день святкувала тутешня кооператива „Поміч“ 10-ліття обновленої праці під проводом Р. С. У. К. Свято це звеличав своєю присутністю та рефератом Вп. п. посол З. Пеленський як представник Р. С. У. К. Після його більш як годинного реферату про кооперативне життя слухачі винесли постанову, щоб масово вписуватися в члени кооперативи. Давби Бог, щоб слова кинені референтом упали на урожайну почву та побажаним булоби, щоби й інші кооперативи тут на Лемківщині під патронатом Р. С. У. К. й у себе подібні торжества уладжували, щоб будити духа і зрозуміння як важною є справа кооперації, особливо під цю хвилину, коли треба нам оглядатися лиш на власні сили.

Складаємо на цім місці прилюдну подяку Дирекції Р. С. У. К., що прислала свого представника, чим причинилася до підйому духа і зрозуміння кооперативної ідеї на нашій Лемківщині. (За Г. К. Ч. ч. 17.)

ЮБИЛЕЙНИЙ ПРИВІТ.

Братам на чужину пересилають Українці з Лемківщини з нагоди Празника-Кермешу в Нью-Йорку.

Зокрема велике вражіння викликала відомість про великий Зізд Українців з Лемківщини в Нью-Йорку — серед наших братів реемігрантів у Карпатах, що дочекалися цієї пори, як велика Лемківська Заокеанська Еміграція подала собі руки та постановила зорганізовановано вести працю за Океаном на пільгу Рідним Сторонам.

На руки Редакції переслав також щирі побажання нашим Братам в Америці громадянин Володимир Кашицький з Костевої та найщиріші поздоровлення з великим своїм признанням.

Бажаємо Братам в Америці якнайкращих успіхів у наміченій культурній праці. Редакція.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ дуже цінна і цікава книжка під заголовком „**УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ**“, з образками, на гарному папері — ціна за 1 примірник 50 гр. Замовлення слати до Адміністрації „**Наш Лемко**“, Львів, Зіморевича 3. з дописою „Українське Весілля“.

Наша минувшина.

„Хто хоче жити, мусить пізнати свою минувшину. Нарід без минувшини — мертвий.“

На південно-східному узбіччю Сторожні, що її Аптикарською горою переназвали в Сяноці, знаходилася ще в 1790. році величава Церква Різдва Пресвятої Богородиці. Однак, таки цього самого року — на приказ тодішньої австрійської влади продали цю старовинну пам'ятку та розібрали.

Друга Церква Воздвиження Чесного Хреста, що була побудована при сяніцькому княжому замку над Сяном, теж у Сяноці, пропала ще за княжих часів. В цій церкві була чудотворна ікона розп'ятого Христа.

Розібрана церква в 1790. р. була дерев'яна, лише завітарня стіна була з каміння. Мабуть це була найстарша церква в сяніцьких землях, що її побудували перші основники Сянока. Це, що перша церква була зразу ціла мурована з каміння ще й з того бачимо, що в міру того, як число мешканців Сянока зростало, відому частину з 1790. р. добудували вже перед 1550. р. Також з привілеїв поль. короля Ж. Августа, що дає дозвіл на будову міської церкви св. Николая, на сяніцьких землях, довідуємося про чудотворну ікону Богоматері, що мабуть тепер знаходиться по правій стороні престолу в захристії, цю ікону віднайдено в 1876. р.

До наших часів з міської св. Миколаївської церкви, замкової й Різдва Пр. Богородиці залишилася ікона Христового Розп'яття, св. Миколая, Пр. Богородиці, св. Тройці та чудотворна ікона св. Онуфрія.

За княжих часів була ще в Сяноці свято-Тройцька Церква на місці, де за пізніших часів побудовано латинський костел св. Духа. Київський літопис під 1399. р. згадує: „прийняв король й много зла сотвори християнам, а християнські церкви перетвори.“

Знову св. Онуфрійський Монастир у Сяноці знищили своїми набігами татари і турки в XVI, і XVII. століття. Татари нападали та грабили наші землі, посягаючи далеко поза Сянік; в 1498. р. забрали вони сяніцькими високорівнями на полудне, руслом ріки Вислока загналися за добичею в гори, аж до села Суровиця, де саме починаються в лісі, що межує з селом Великий

Вислік, джерела ріки Вислік. Тоді ця татарська ватага добувала оборонний замок на стрімкій мимонській горі, що її від північного заходу відмежовує стрімкими скалистими берегами Вислік, а від гір — цебто від полудневого сходу глибокий яр біля крайньої полоси села Мимоня.

Місце відпочинку татарської орди, що тоді відпочивала в час свого наскоку в гористі сторони над джерелами Вислока, це місце (до сьогодні називається „Сигота“ в селі Синів (Риманівщина) по правому боці ріки Вислока, під гіркою з панцизним хрестом з 1846. р.

Про дальші напади татарів у наші гори, другими наворотами в 1504, 1524, 1548, 1575 роках знаходимо вістки в історичних джерелах (Віняж: Сяніцька Земля в 1463—1552. рр.); що татари добилися до Пакошівки та Ялина (Лялина), пізніше (1575. р.) спалили село Мощаницю (тепер Мощанець), що розтаборилося на рівнині під непроходимим лісом (сьогодні тут жидівський тартак виголочує буйні, карпатські смереки й ялиці!), так, що мешканці села, які захоронилися перед татарською неволею в лісах, пізніше оселилися над річкою, яка в селі Суровиця, у підніжжя села Дарів вливається до Ви-

слока — та дали основу села Мощанець, що ще в 1749. р. було самотійною парохією, мало свого пароха й своє прохіяльне велике майно з привілеями на „вільшиці“ — даровий вируб сушини в сумезних з Яселком лісах — 2 дні кожного тижня.

В закінченню варто ще згадати, що в селі Межигороддя, біля Сянока й в Уличі (Улюч над Сяном) були також монастирі, але вони в перших початках XVIII. ст. перестали — з невідомих причин — існувати. А тому, що давні церкви та монастирі були звичайно побудовані з дерева, та всі літописні записки й книги зберігались у монастирях, що їх легко було чужинецькій ватазі спалити або ограбити, тож не дивно, що історичні записки, відомости та пам'ятки з нашого минулого пропадали, або переходили в чужі руки. Однак задержана слава між нашим народом і пам'ять про п'ять українських Церков у Сяноці, про Монастирі, замки, городища, про плавбу кораблями Попрадом і Дунайсьом, про заведений замок з церквою на полавській горі, торговлю рибою й сіллю, про різні збуцькі печери, камені — це все наводить перед наші очі нашу минувшину, коли то наші славні предки почувалися повновласниками буйних Карпат. Тоді місто Сянік було величне як і княжий Перемишль та Львів.

Ю. Бескид.

ЛЕМКІВЩИНО МИЛА.

*Лемківщину наша рідна,
Ти наші — скарби світа,
Ми тут переводимо
Наші молодечі літа.*

*Тут для нас тепленько, гарно
Сонічко нам гріє,
Скрізь по лісах і левадах
Трава зеленіє.*

*Тут в наших високих горах
Вітер веселу пісню співає,
Із сонових буйних лісів
Милый запах розсилає.*

*Хоч в пшеницю, жита, бідні
Наші гірські півки,
На молоко гірських коров
Теж не переливки. —*

*Та вівсяним плячком, бриндзю
Ми задоволились.
І ніколи також нікому
Звідси не вступимось!*

*Наша Лемківщина чудова!
Яка Ти нам рідна й мила —
Нас до Тебе прикувала
Божа чародійна сила!*

Гануся Туляківна з Вороблика.

За численні привіти й побажання, прислані Редакції „Нашого Лемка“ на новім господарстві, зі зміною видавництва й адреси Всім Читачам щиро дякує Адміністрація й Редакція „НАШ ЛЕМКО“, Львів, ул. Зіморича 3.

Похвальне діло свідомих Лемків у Великій Ростоці.

Дня 3. травня ц. р. відбулися хрестини в хаті Петра Шафрана, свідомого громадянина в селі Велика Ростока, біля Криниці.

З нагоди цих хрестин зложив добровільно батько новонародженого п'ять (5) зл. і куми з хрестини гостями також зібрали п'ять (5 зл.) на фонд „Рідної Школи“. Гроші переслали через Адмін. „Народної Справи“ в квоті 10 злотих на Р. Ш.

Це мабуть перша збірка в цьому селі, тому треба радіти, що на-

ші брати зрозуміли, якщо хочемо дочекатися кращого завтра, то конечно мусимо всі піддержувати наші рідні джерела освіти. Вони переживають дуже важкі хвили та очікують помочі від народу, за це віддячуються цим, що несуть ясне світло під селянську стріху.

Слід ще згадати, що ворогуванням нічого не вдіємо для себе, лише освітою й культурою піднесемо нашу Лемківщину та докажемо, що ми гідні сини нашого народу.

Хресний.

У цьому числі висилаємо розрахункові перекази всім, що досі не відновили передплати або залягають за попередні місяці, та просимо скоро вирівнувати залежності, щоб ми могли далі видавати „Нашого Лемка“. Цих, що мають заплачено, просимо не марнувати переказів і дати їх знакомим або сусідам, щоб і вони стали читачами-передплатниками „Нашого Лемка“.

Дитячі садки.

Пригадуємо, що вже треба заснувати в кожному селі на Лемківщині **Дитячий Садок** для маленьких дітей в дошкільному віці (від 3 до 6 літ).

Ось вже зачнуться тяжчі роботи в полі, мати мусить нераз піти на цілий день у поле полоти збіжжя, до ліса по траву, або на заробіток, а малі діти самі лишаються в хаті, без опіки та надзору. Тому дуже часто з невинної дитячої забави приходить нещастя, малі діти бавляться сірниками, або у вайну — та можуть підпалити хату або господарські забудовання. Дуже часто також з таких дитячих забав і занять діти остають каліками на ціле життя, або хоріють.

Як значіння мають такі **Садки** для виховання — про це довідається з книжечки Іванни Блажкевичевої п. з. „Дитячі садки на селі в часі літніх робіт“ (ціна з пересилкою 1,50 зл.).

Постарайтеся конечно васнувати в своїй місцевості **Дитячий Садок**. Як засновувати садки — довідається з брошурки п. з. „Як закладати і вести дитячі садки“ (ціна тільки 30 гр.). Ці книжечки й другі потрібні з образками для **Провідниць** таких **Садків** замовляти у Видавництві „Світ Дитини“, Львів, ул. Зіморовича 3.

Зголошення на заснування Садків і Провідниці слати до Філії „Рідної Школи“ в Сяноці, на руки Д-ра Степана Ванчицького.

Земля свідком минулого.

Опис села Мощанець, біля чеського кордону в полудневих сторонах Риманівщини.

Назва села Мощанець, громада Яєлиська, повіт Сянік. Вислічани кажуть: Мощенець (ь). Части села: Заводов, Сакарівка, Гудзівка, Коцанівка, Русинівка, Найківка. До села Вислока веде Васькова путь, деінде вигін і Путиська. В селі є коршма й двір (дворище Чарторийського). Село оведене вінками гір: Сокира, Кичара, Лалівник, Мутне, Крілів Вирьх, Каменець, Вершок, Підягриска, Гріцелівка, Замківка, Міжспави; за селом наодяється багна зв. Свилярька, Мощаньці; луки: Завершком, Задубом. Лісні назвища: Кичурки, Дроздово, Вовча Яма, Грун, Пасіки, Галівки, Заців Вирьх, Крілів Вирьх, Сигли, Попеляк, Ями, Верховиня. Потічок, що перепливає через село Мощанець прибирає побічні потічки Габурне Мутне, Студничний, Іванів, Богатий і Жидів потоки з Церковним. Над головним потоком, на так зв. Берегах на низині мала стояти колись Церква, що запалася — так старі люди оповідають — тепер там напроти того місця побудовані бараки тартаку. Старі господарі оповідають також, що село було давніше в горішнім кінці за панським двором, але при кінці минулого століття був великий голод у наших горах, не було кому платити податків і нарід утік на другий бік Карпат, дехто

давав цілу свою ріллю сусідові, щоб дав йому хліба на дорогу, або раз поживитися. Також і ліси були в посіданню села, але двір за якісь данини присвоїв собі право до ліса, поплатив урядові податки та забрав право власности для себе; щойно в 1927. р. був у селі молодий Чарторийський та віддав господарям ліс на Сигли і парохові, що мешкає в Суровиці, „фалаг“ ліса на вируб і опал.

Під теперішню пору молодь села Мощанця пильно стежить за подіями в сусідніх селах, побудували вже в селі гарний громадський дім і там повинна знаходитись читальня „Просвіта“, що понесе лучі ясного світла в лемківські хати та допоможе господарям краще повести і розвинути господарку. В парі з освітою прийде й запанує в селі кращий добробут. Годі вже довше жити старинними способами та навичками. У поступі та розбудові сила народу.

М-н, Ю-к.

ЛІКАРЮ, УЗДОРОВИ СЕБЕ НАПЕРЕД.

Наші читачі дуже добре знають, що це за „пани“, що за чужі гроші баламутять деяких несвідомих ще селян в криницькій та сандецькій окрузі. Всі також знають, що за „славна спілка“ видала „лемковські букварі“ для шкільної молоді. Це криничанські пани. Вони копають гріб не лише під народом на Лемківщині, але також і під українськими Видавництвами у Львові.

В 1. числі „Світа Дитини“ з 1936. р. знаходиться т. зв. Чорна листа — „пробокопателів“ (того В-цтва. І тут саме на першому „почесному“ місці товстими буквами видрукований „пробокопатель“ ч. **Методій Трохановський**, учитель з Криниці, що побрав у В-цтві „Світ Дитини“ ще 27. X. 1931. р. книжки за 60 зл. (словами шістьдесять зл.), на що прислав 10 зл., а 50 зл. до сьогоднішнього винен, та помімо багатьох пригадок, упіменень та прохань — ні словечком не відзивається на це.

Ось наглядний примір, яка мораль серед москвофільських розбійдучів. Та ще беруться навчати, або радити. До тої справи ще при нагоді повернемо.

Передплату, дописи, замовлення на книжки присилайте на адресу: „Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 3.

Всі підемо на відпуст до Висової.

В дні 22. травня кожного року на Перенесення Мошів св. Миколая припадає торжественний відпуст в селі Висова в Горличчині. Тут щороку приходять господарі та господині з дітьми й молоддю з Ізб, Стрижівки, Великої Ростокі, Висівської Гути, Бліхнарки, Ганьчової, Гладішова, Долини, Устя Руського та других сіл. По св. Хвалі Божій в церкві процесія йде на гору Явір, поклонитися перед престол Богородиці. У каплиці на горі правиться Велика Служба Бога при величавім здвизі народа. Сотки вірних приступають до св. Сповіді та св.

Причастія і з великим скупленням духа слухають слів Отців Проповідників.

Слід згадати, що завдяки ревній праці тамошнього о. Пароха це торжество щороку випадає дуже величаво та люди дуже собі хвалять заборону торгувати ріжним крамарям на св. місці.

Тож і цього року, дав Господь гарну весну, ходім всі до Висової, щоб зложити у стійп Богоматері врочисту подяку за дотеперішню її поміч та просити Господнього благословення в дальшому нашому життю.

Команецький Кут.

Команьча, в окруженні українських сіл, творить прикордонню частину сянницької округи. Цю округу заповняють села: Мигова Воля, Команьча з дочерними Чистогорбом і Должицею, Лупків зі Зубенськом, Манів з Бальницею і Щербанівкою, Прелюки з Душатиньом, Радошиці з Ославицею, Смільняк з Миковом, Туринсько з Ренедю, Іщавне з Куляшним, та Явірник. Населення цих сіл почувається Українцями, а деякі ще не цілком свідомі йдуть за більшістю. Русских там немає. Вправді старі господарі вживають ще слова „русин“, але не признаються до жадних москалів ані москвофілів-кацапів.

Найгіршим нещастям цих сіл є заборона засновувати правно дозволених товариств і читальні. В самій Команчі розв'язали читальню „Просвіта“, тепер не дали дозволу

на основання Кружка „Рідної Школи“. Не знати, чи відклик до воевідства дещо допоможе. Команчанська коопертива зі своїми двома філіями в Чистогорбі та Явірнику добре розвивається. До Команчі приходить українська преса та „Наш Лемко“. Люди дуже радо вітають кожду українську національну книжку, дорожать рідним словом.

Населення збільша придержується своїх цінних звичаїв та обичаїв, кріпко держиться праїдній греко-католицької Церкви, поважає своїх українських Душпастирів та змагається за краще завтра нашого народу. Треба лише подбати, щоб частіше заходив у Команецькі сторони просвітянський організатор та вказував, як вести народню роботу для добра населення й нашого народу. Некоманецький.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Т. Яворський з Великих Сторожів: вірші одержали, вони дещо за довгі, може пізніше по скороченню помістимо. Пишіть так, як говорите про Ваше село, тоді такі вістки дуже радо помістимо. Гарзд.

Васько з гір: Ваш цінний допис ховаємо, як історичний документ. Пишіть частіше, бо наші брати в Америці дуже дорожать вісткою з Рідних Стор.н. Щиро Вас здоровимо.

Вп. Михайло Проць: вибачайте нам, але Ваше оповідання десь пропало, тому конечно старайтеся щерз його написати. Направду, це сталося не з нашої вини. Привіт.

Вп. Ярослав Б. з Кр.: Щиро дякуємо, але помершому вже й кадило не допоможе. Пишіть. Щиро Вас здоровимо.

Вп. І. Челюк, Канада: висилаємо Вам по 50 прим. кожного числа, належитість по розпродажі та потрученні Ваших кош-

тів протимо кожночасно слати на нашу адресу. Щирі поздоровлення з Рідних Карпат.

Вп. Т. Гривнак, Канада: одержали та вислали (6 книжок). Чекаємо на дальші замовлення. Щиро Вас здоровимо.

Вп. М. Малій: будемо поміщувати, одначе пишіть також про громадянські справи. Гарзд.

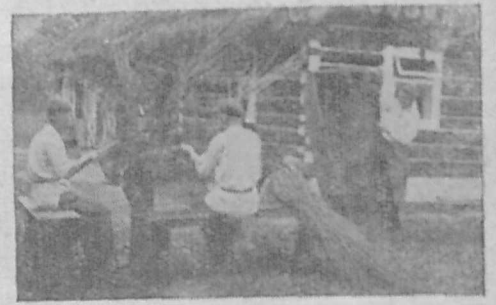
Вп. О. Галушак, Уругвай: шлемо, пишіть про життя Українців в гарячій Америці. Привіт.

Появилась необхідна для кожного кравця книжка

„ПОВНИЙ КУРС МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦЬКОГО КРОЮ“

Ціна 10 зл., з поштовою пересилкою 10.50 зл. Висилаємо по одержанню повної належитости, або за післяплатою.

Видавництво „Батьківщина“
Львів, Чарнецького 8.

Виплітання полукішків у селі Королів. Вороблик.

НОВІ КНИЖКИ.

Антін Лотоцький: РОКСОЛЯНА. — Історичне оповідання з XVI століття. Накладом Видавництва: „Світ Дитини“, Львів 1936. (Адреса: В-тва „Світ Дитини“, Львів, вул. Зіморовича, 3), стор. 120, фм. 8. У цій книжечці описані цікаві події з часів 16 ст. коли то татари з турками пліндували українські землі та підступом захопили місто Рогатин. Між полоненими найшаєся мала бранка Лєся, дочка рогатинського священника. Її продали турецькі купці султановій жінці, де вона виховувалася. Її здібности та бистрий ум, весела вдача помогли їй перейти скоро на визначне місце так, що молодий султан Сулейман дружитья з нею та у всіх справах своєї держави радитья Лєсі — тепер султани Роксоляни. Та коли досягнула своєю мету, що її син має вільну дорогу до престолу, помирюється з Богом, сповідається перед своїм рідним братом Павликом, священником, що з України замандрував аж у Туреччину, щоб відшукати рідну сестричку. Він привозить землю з могил своїх батьків та кладе на груди Роксоляни, що хоч стала султанкою, але не виреклася Христа й України.

„Дешева Книжка“ двотижневик, навчає кожного читати саме життя, доповнює національне виховання й дає кожному читачеві політичну освіту. Річно за 24 книжки лише 4 зл. Висилайте передплату на адресу: „Дешева Книжка“, Львів, Скарбківська 35.

ШІРІТЬ НАШ ЧАСОПИС СЕРЕД МОЛОДІ

ПОСМІЙТЕСЯ КУЩЕНЬКА.

Пані до служниці: Чому ти витерла вікна тільки зо середини?

— А, бо то пані позерають на вулицю, а нащо має хто заглядати зо двору?

*

Авто переїхало гуску. Пан з авта скоренько платить п'ять злотих газдині та питається її, чи вдоволена?

— Так, каже газдиня, дуже дякую, але втікайте пане якнайскорше зо своїм автом, бо саме надходить господар, що його гуска.

Алькоголь є батьком злочину.
Українське Протиальког.
Т-во „Відродження“.